SPRAWOZDANIE

I

RACHUNKI ROCZNE

BANKU ZIEMSKIEGO

W

POZNANIU

za czas

od 1. Lipca 1891 r.
do 30. Czerwca 1892 r.

POZNAŃ.
CZCIONKAMI DRUKARNI KURYERA POZNAŃSKIEGO.
1892.

Rada Nadzorcza:

Stanisław hr. Żółtowski z Niechanowa, przewodniczący.

Franciszek Chełkowski ze Starogrodu, zastępca przewodniczącego.

Julian Brzeski z Krotoszyna.

Stefan hr. Dąmbski z Żakowa.

Teodor Moszczeński z Wiatrowa.

Dyrekcya:

Alexander Chrzanowski. Dr. Teodor Kalkstein.

Zastępcy dyrektorów:

Wojciech Trąmpczyński. Józef Panieński.

PORZĄDEK OBRAD

Walnego Zebrania dnia 6. Października 1892.

1. Przedłożenie bilansu wraz z rachunkiem zysków i strat i sprawozdanie roczne Zarządu.
2. Potwierdzenie bilansu, uchwała co do podziału czystego zysku i udzielenie pokwitowania.
3. Wybór jednego członka Rady nadzorczéj (§ 7 statutu).
4. Wybór rewizorów interesów Banku.
5. Obrady, ewent. uchwały co do wniosków podanych przynajmniéj na 2 tygodnie przed Walnem zebraniem na piśmie Zarządowi.

Jak to zaznaczyliśmy w poprzedniem sprawozdaniu, instytucya włości rentowych wprowadziła parcelacyę i osadnictwo krajowe na nowe tory przez ustawę z d. 7 Lipca 1891, która umożebnia skapitalizowanie stypulowanych, jako ceny kupna, rent prywatnych przez Banki rentowe za pomocą listów rentowych. Przez to ułatwiony jest szybciejszy obrot kapitałów parcelacyjnych i rozwój na szerszą skalę osadnictwa krajowego. Dawniéj, chcąc małym kapitałem zakładowym starczyć o ile możności jak najdalej, zmuszeni byliśmy wymagać od osadników wysokich zaliczek w gotówce (ca. $^1/_3$ ceny kupna), a prócz tego nalegać na spłatę jaknajwcześniejszą reszt ceny kupna, co nadwyrężało siły materyalne nabywców, odstręczało i przerzedzało ich szeregi; pomimo to zawsze znaczna część naszego kapitału narażona była na nieruchome uwięzienie przez dziesiątki lat w hipotekach parcelacyjnych, niosąc tylko $4^1/_2$%, co dla instytucyi finansowéj jest miernym zyskiem, a dla rolnika wysoką opłatą. Dzisiaj $^3/_4$ szacunku wrócić się może w gotówce z każdéj parceli w krótkim czasie przez listy rentowe, tak iż osadnik tylko $^1/_4$ ceny kupna wpłacić winien gotówką, a nadto od reszty ceny kupna, zamienionéj na rentę państwową, opłaca tylko 4% włącznie z amortyzacyą, kończącą się w $60^1/_2$ lat; jeżeli zaś Bank Ziemski jeszcze prócz tego osadnikowi przychodzi w pomoc przez kredytowanie częściowe zaliczki lub zapomogę na budowlę, to zawsze chodzi już tylko o małe stosunkowo kwoty i z krótkim terminem zwrotu.

Obok tych dobrodziejstw ustaw rentowych przyczyni się niezawodnie do rozwoju osadnictwa krajowego w najznaczniejszéj mierze ta okoliczność, że zakładaniem i urządzaniem włości rentowych zajmuje się Generalna Komisya, a wtedy też i udzielanie konsensów osadniczych podlega jéj kompetencyi, podczas gdy władzom policyjnym pozostaje już tylko **wykonanie** regulacyi stosunków gminnych, kościelnych i szkolnych. Spodziewać się więc można, że dotychczasowe trudności na tem polu przestaną dla parcelacyi być nadal przykrym szkopułem.

Te względy, jak w ogóle skłaniają właścicieli ziemskich do parcelacyi, a ludności bezwłościowéj ułatwiają osiedlanie się na nabytym kawałku ziemi, tak w szczególe umożebniają Bankowi Ziemskiemu rozszerzenie czynności parcelacyjnych sposobem **komisowym**. Warunki zdają się pod każdym względem tak sprzyjać, że instytucya nasza jedynie w szczupłości kapitału swego zakładowego znajduje jeszcze zaporę, nie pozwalającą jéj zadość uczynić wszystkim potrzebom parcelacyjnym właścicieli ziemskich i stanąć na wysokości swego zadania społecznego.

A. Rachunek parcelacyi.

Korzyści wynikające z ustaw rentowych skłaniają nas do przeprowadzania osadnictwa zawsze na zasadzie włości rentowych i to przy pomocy Generalnéj Komisyi; tylko we wyjątkowych przypadkach od téj zasady odstępujemy na pojedyńczych parcelach, gdzie ze specyalnych przyczyn urządzenie włości rentowéj jest niemożebnem, w skutek czego całe przedsiębiorstwo parcelacyjne danego nam w komis majątku byłoby na szwank narażone. Tam hipotekę odrzuconéj przez Generalną Komisyą parceli reguluje ewentualnie Bank Ziemski dawnym sposobem kapitalistycznym.

Obok téj sporadycznéj pomocy finansowéj czynność Banku Ziemskiego przy urządzaniu włości rentowych obejmuje te wydziały, które Generalna Komisya prawnie lub faktycznie pozostawia prywatnéj inicyatywie. Podług dotychczasowych doświadczeń można charakter tych czynności określić w następujący sposób:

1. Przy wszystkich Bankowi oddanych w komis majątkach, których właściciele trudów parcelacyjnych podjąć nie chcą, Bank Ziemski
   a. załatwia wszelkie kroki wstępne i formalne w obec Generalnéj Komisyi,
   b. stara się o osadników i zawiera z nimi punktacye,
   c. dostarcza osadnikom w miarę potrzeby i możności środków pieniężnych na budowle,
   d. stosownie do potrzeby reguluje hipoteki w zamian za przekazane mu listy rentowe.

2. Na majątkach, których właściciele dla zbyt trudnych stosunków finansowych długiéj procedury urządzenia włości rentowych przetrzymać nie mogą, Bank Ziemski
   a. uskutecznia konieczne wykłady pieniężne, a to w miarę postępów parcelacyi i w zamian za spodziewany zwrot tychże wykładów ze zrealizowanych późniéj cen sprzedaży parcel,
   b. przejmuje ewentualnie pozostające na osadach cząstki renty prywatnéj, gdzie i o ile to do zakończenia interesu koniecznie jest potrzebnem.

3. Przy majątkach, których parcelacyi sami właściciele podjąć nie chcą, lub których stan finansowy tak jest krytyczny, że nagłe potrzeby pieniężne nie mają pokrycia w rozwoju parcelacyi albo nawet jéj początku doczekać nie mogą, Bank Ziemski
   a. pośredniczy w sprzedaży całkowitego majątku jednéj z Spółek Ziemskich,
   b. pokrywa swoim kapitałem cenę kupna w potrzebnéj wysokości i w miarę pewności, jaką mu daje tak odpowiedzialność kredytowa saméj spółki, jak nie mniéj wartość parcelacyjna danego majątku.

Podług tych cech interesa nasze, przeprowadzane obecnie na podstawie instytucyi rentowéj, podzielić można na trzy odrębne kategorye:

1. Parcelacye przez Spółki Ziemskie.
2. Parcelacye komisowe, w których Bank Ziemski przejmuje część ryzyka finansowego, n. p. Kruszyny, Jarząbkowo, Białydwór.
3. Parcelacye komisowe, w których Bank Ziemski załatwia tylko czynności formalne i regulacyjne.

Najsympatyczniejszym zawsze jest pierwszy rodzaj parcelacyi przez Spółki Ziemskie, i to z wyłuszczonych w poprzednich sprawozdaniach przyczyn, do których prawodawstwo rentowe nowe dorzuciło korzyści. Jeżeli spółki największą część naszego kapitału zatrudniają, to tem pożądańszą jest taka absorbcya dla instytucyi finansowéj, im mniejsze przy tem ponosi ryzyko i im prędzéj następuje zwrot kredytowanych pieniędzy. Zwrot ten obecnie o tyle jest przyspieszony, o ile spółki same przez urządzenie włości rentowych każdy interes w krótkim czasie rozwiązują **ostatecznie**, a przez to pomagają Bankowi Ziemskiemu do zrealizowania we dwa lub trzy lata przejętych ewentualnie na majątkach spółek hipotek, których powolna spłata w innym razie do końca periodu amortyzacyjnego poprzednich hipotek trwać była mogła. Nigdy też przy parcelacyach Spółek Ziemskich nie może spaść odium na Bank Ziemski, jakoby kapitalistycznym swym charakterem przyczyniał się do wyzyskiwania sprzedawców przez wysokie prowizye z jednéj strony, lub nabywców przez wysokie ceny z drugiéj strony. Prócz tego w interesach komisowych Bank Ziemski nie ma téj możności zaopiekowania się bytem osadników, jaka cechuje społeczne zadanie Spółek Ziemskich. Jeżeli w końcu Spółki Ziemskie znajdą szczęśliwą normę sprawiedliwego podziału swych wysokich zysków pomiędzy członków - osadników, to będą one niewątpliwie najdodatniejszemi i najzręczniejszemi krzewicielkami osadnictwa krajowego w duchu nowego prawodawstwa rentowego.

Poniższa tabela przedstawia szczegółowy od początku rozwój wszystkich interesów parcelacyjnych, wraz z kapitałami przez nie absorbowanemi. W téj ostatniéj rubryce „Debet“ przedstawia sumy wyłożonéj przez Bank gotówki i przejętych już zobowiązań regulacyi hipotecznych; „Credit“ przedstawia zaś zaliczki wpłacone przez osadników i należne od nich reszty cen kupna.

1.	2.			3.		4.	5.		
	Obszar przeznaczony na parcelacyę			Cena kupna		Parcele sprzedane:			
						Ilość	Obszar		
	Ha.	a.	km.	M.	₰		Ha.	a.	km.
I. Parcelacye **skończone** podług sprawozdania z dnia 1. 7. 90 . .	392	01	65	338754	80	64	392	01	65
II. Parcelacye podług **sprawozdania z dnia 1. 7. 91** . . .	4263	21	16	2061424	50	200	3195	27	35
III. Postęp dawnych parcelacyi:									
1. a) **Kruszyny**	—	—	—	—	—	6	41	58	72
b) **Nowydwór** (pow. chodzieski)	—	—	—	—	—	8	25	25	—
c) **Twardowo**	—	—	—	—	—	2	—	—	—
2. Spółka Ziemska w Poznaniu.									
a) **Kaliszany**	—	—	—	—	—	11	178	20	40
b) **Nowe**	—	—	—	—	—	2	205	40	60
Nowe parcelacye:									
Naramowice	602	46	05	440000	—	7	493	91	40
Markowice	535	01	—	288000	—	2	22	66	—
3. Spółka Ziemska w Toruniu.									
Jabłówko	—	—	—	—	—	11	164	67	25
Trzciano	—	—	—	—	—	3	25	96	66
IV. Nowe parcelacye w biegu do 1. 7. 92.									
Edmundowo	98	06	30	—	—	6	98	06	30
Siedlemin	300	—	—	—	—	29	103	25	—
Ociąż	470	—	—	—	—	39	447	75	—
Jarząbkowo	268	54	18	156470	—	18	268	54	18
Odolanów	23	16	17	—	—	6	18	81	04
V. Nowe parcelacye w zawiązku.									
9 majątków: Maniewo, Myszkowo. Tarnówko, Gałązki, Kołybki, Talary, Grabówiec, Białydwór, Bąblin.	1724	82	82	—	—	—	—	—	—
Suma .	8677	29	33	—	—	414	5681	36	55

1.	6.		7.		8.		9.		10.
	Cena sprzedaży		Cena przeciętna za Ha.		Sumy obrotowe w parcelacyach				UWAGI.
					Debet		Credit		
	M.	₰	M.	₰	M.	₰	M.	₰	
I. Parcelacye skończone podług sprawozdania z dnia 1. 7. 90	364821	30	—	—	121257	74	121077	14	Reszty sum wyłożonych na parcelacye Swińca, Łuszkowa, Krzywinia, Nowegodworu w Kościańskiem i Nieżywięcia, pokryte obecnie pościąganemi od osadników zaliczkami i utworzonemi na parcelach hipotekami.
II. Parcelacye podług sprawozdania z dnia 1. 7. 91	1755919	41	—	—	368121	34	129402	23	Dalsze wykłady i wpływy bieżącego roku w interesach parcelacyjnych Czarkowa, Siedlimowa, Łążyna, Białożewina, Górczyna, Wielkiej Łęki, i Salda przeszłoroczne Spółek Ziemskich.
III. Postęp dawnych parcelacyi:									
1. a) Kruszyny	19597	50	472	—	381824	74	469553	15	Debet przedstawia dług landszaftowy przejęty do uregulowania, wpłaty na ceny kupna za parcele przeniesione na rachunek osadników, i wykłady Banku Ziemskiego. Credit zawiera prócz wpływów w gotówce, całe ceny kupna należne od osadników.
b) Nowydwór (pow. chodzieski)	16320	—	652	—	66200	93	132763	80	To samo przedstawiają sumy obrotowe Nowegodworu, z tą tylko różnicą, że zamiast landszafty, której Bank nie przyjął do regulacyi, Debet zawiera kwoty wypłacone dziedzicowi na rachunek sprzedanych parcel.
c) Twardowo	1769	75	—	—	34169	75	6744	30	
2. Spółka Ziemska w Poznaniu.									
a) Kaliszany	90683	—	509	—	274178	09	169568	76	Umieszczony w poprzedniem jeszcze sprawozdaniu obrót kapitałów Spółek Ziemskich w „Rachunku Różnych“. przeniesiony jest obecnie na „Rachunek parcelacyi“. Salda Spółek Ziemskich, wynoszące dnia 1. Lipca 1891 M. 133529,01, mieszczą się sub. II. Cyfry tutaj podane zawierają tylko **tegoroczny** obrót kapitałów w Spółkach Ziemskich; specyalny rozkład tychże kapitałów na poszczególne interesa znajdzie się w sprawozdaniach Spółek.
b) Nowe	95220	—	464	—					
Nowe parcelacye:									
Naramowice	418955	—	850	—					
Markowice	15880	—	700	—					
3. Spółka Ziemska w Toruniu.									
Jabłówko	113995	—	695	—	31798	50	18820	45	
Trzciano	24110	—	925	—					
IV. Nowe parcelacye w biegu do 1. 7. 92.									
Edmundowo	40172	—	409	80	52914	50	53014	50	
Siedlemin	88600	—	860	—	7212	76	42	40	Credit tych 3 pozycyi nie zawiera należnych od osadników cen kupna, ponieważ dnia 1. Lipca br. nie były jeszcze zatwierdzone kontrakty osadników.
Ociąż	244256	—	546	—	16021	90	2604	35	
Jarząbkowo	177000	—	660	50	55517	55	6170	—	
Odolanów	43466	40	2287	—	72909	38	55549	26	Posiadłość miejska z młynem i cegielnią, czém się tłómaczy wysokość przeciętnej ceny.
V. Nowe parcelacye w zawiązku. 9 majątków	—	—	—	—	15328	23	1592	50	Tymczasowe wykłady i wpływy.
Suma	3511765	36	—	—	1497455	41	1166902	84	

B. Rachunek osadników.

Wzrost interesów zniewolił nas dla przejrzystości do otworzenia nowego rachunku osadników, który wykazuje w debecie dług osadników za ceny kupna nabytych parcel, a w kredycie uskutecznione przez osadników wpłaty. W rachunek ten nie wchodzą już oczywiście te parcelacye, których regulacya hipoteczna ukończoną została przed 30 czerwca br. Tak samo pominięte są tutaj Spółki Ziemskie, które same podają szczegółowy rachunek swoich osadników. Specyalnie więc rachunek osadników składa się z następujących tylko pozycyi, wyjętych z parcelacyi komisowych:

		Debet.		Credit.
Osadnicy w Kruszynach	Mrk.	436599,50	Mrk.	77436,40
„ w Nowym dworze — (pow. chodz.)	„	123067,50	„	31887,66
„ w Białożewinie	„	72146,—	„	17861,—
„ w Edmundowie	„	40172,—	„	11041,—
„ w Jarząbkowie	„	—	„	6170,—
„ w Siedleminie	„	—	„	2645,—
„ w Ociążu	„	—	„	7829,—
Suma . .	Mrk.	671985,—	Mrk.	154870,06

Różnica pomiędzy temi sumami M. 517114,94 daje cyfrę bilansową w stanie czynnym, czyli resztę należności Banku Ziemskiego od osadników za ceny kupna, które w większych resztach folwarcznych lub parcelach przez Generalną Komisyą odrzuconych swego czasu pokryte będą hipotecznemi pożyczkami landszaftowemi lub bankowemi, a na włościach rentowych listami rentowemi lub gotówką; o ile zaś równocześnie z listami rentowemi należne reszty nie wpłyną gotówką, o tyle przejdą one na rachunek hipotek. W każdym razie cząstki tych reszt będą stosunkowo minimalne z powodu szerokich granic, sięgających $^3/_4$ szacunku, w jakich ceny kupna spłacone być mogą listami rentowemi. Przed emanacyą ustaw rentowych **całe** owe reszty, wynoszące zwykle $^2/_3$ cen kupna, przechodziły na rachunek hipotek, absorbując tym sposobem na długi czas większą część naszego kapitału.

C. Rachunek hipotek.

Hipoteki, znajdujące się w naszem posiadaniu, trojakiego są pochodzenia:

a) Hipoteki parcelacyjne, które powstały z reszt cen kupna, kredytowanych osadnikom po $4^1/_2$% na 4—10 lat, a rozkładają się na poszczególne interesa skończone, jak następuje:

na Łuszkowie	3	hipoteki	na Mrk.	5030.—
„ Szymborzu	3	„	„	24582.—
„ Siedlimowie	2	„	„	12770.—
„ Maniewie	4	„	„	30764.—
„ Krzywiniu	7	„	„	7729.—
„ Łążynie	8	„	„	17178.35
„ Czarkowie	2	„	„	67312.—
„ Koszutach	3	„	„	12523.—
„ Nieżywięciu	9	„	„	18143.25
„ Wielkiéj Łęce	8	„	„	10130.—
„ Dupiewie	3	„	„	11850.—
„ Górczynie	7	„	„	33886.—
„ Świńcu	19	„	„	68986.—
„ Twardowie	1	„	„	2250.—
„ Nowym dworze (pow. kość.)	9	„	„	22297.50

Razem 93 hipoteki na . . . . Mrk. 345431,10

	Z przeniesienia 93	hipoteki na	Mk. 345431,10
b)	4	hipoteki, przejęte z regulacyi interesów parcelacyjnych Spółek Ziemskich na	„ 93850,—
c)	35	hipotek lokacyjnych, jakie d. 30 czerwca b. r. jeszcze w portfelu naszym pozostawały na . . .	„ 131749,70
	Suma: 132	hipotek, zgodnie z bilansem na .	Mrk. 571030,80
W ciągu roku odpłacili osadnicy z hipotek parcelacyjnych			„ 41961,65
„ „ wycofaliśmy hipotek lokacyjnych			„ 101000,—
A zatem ogólna suma obrotowa hipotek wynosiła do 30 czerwca br. .			Mrk. 713992,45

D. Rachunek Akcyi.

Z dniem 1. Lipca br. mieliśmy w gotówce złożony cały kapitał akcyjny M. 1,200,000. Z pierwotnych jednakże subskrybentów odpadło jedenastu, którzy wpłaty zażądanych rat nie uiścili. Pierwsze zatem ich wpłaty w kwocie M. 3293,90 uległy kadukcyi, a suma ta przekazaną została do funduszu rezerwowego. Kadukowanych 11 akcyi nabyli nowi akcyonaryusze al pari.

E. Rachunek Efektów.

Dnia 1 Lipca 1891 mieliśmy Efektów za	M. 296746,50
W ciągu roku z uregulowanych przez landszaftę pożyczek przybyło nam listów zastawnych za	„ 88876,60
Suma	M. 385623,10
W ciągu roku sprzedaliśmy listów zastawnych za	„ 215245,80
Pozostało na rachunku Efektów dnia 30 Czerwca 1892	M. 170377,30

Na powyższą sumę skadały się tylko $3^1/_2$ procentowe listy zastawne poznańskie, których wartość — obliczona podług art. 239. b. prawa akcyjnego z dnia 18 Lipca 1884 — za M. 16,200, po kursie zakupna 95,60 wynosiła . . . M. 15487,20
a za M. 161.300. po kursie z dnia 30 Czerwca br. 96,20 wynosiła „ 155170,60

razem	M. 170657,80
Przeto zysk z rachunku efektów wynosi	M. 280,50

F. Rachunek kosztów handlowych.

Koszta handlowe składają się z następujących pozycyi:

1.	Remuneracye dyrekcyi, urzędników, syndyka bankowego i komisyi rewizyjnych	Mrk. 17070,—
2.	Podatki, lokal, woźny, materyały piśmienne i druki	„ 2987,55
3.	Inseraty, gazety, koszta notaryalne, podróże, portorya itd. . . .	„ 3245,48
	Razem . .	Mrk. 23303,03
	Ze zwrotu portoryi i innych kosztów handlowych wpłynęło . . .	„ 767,65
	Pozostało . .	Mrk. 22535,38

G. Rachunek prowizyi.

Na zyski prowizyjne składają się następujące pozycye:

1.	Z parcelacyi komisowych i od Spółek Ziemskich	Mrk.	19178,90
	Uwaga: Zysk tutaj jest ca. 16000 M. mniejszy niż w przeszłym roku, ponieważ w ogóle obniżyliśmy naszą stopę prowizyjną ze względu na przyspieszony przez renty obrot kapitałów, a prócz tego nie wzięliśmy w obrachunek zysków prowizyjnych z wszystkich tych interesów, które jakkolwiek skończone co do saméj parcelacyi, jednakże przy zamianie na włości rentowe nie zostały jeszcze formalnie załatwione przez Generalną Komisyę.		
2.	Z pośrednictwa w sprzedaży i wydzierzawianiu całych majątków .	„	3443,—
3.	Z regulacyi hipotek i wyrobionych pożyczek hipotecznych . . .	„	3004,64
4.	Odebrane przy zamknięciu obrachunku akcyjnego kwoty z narosłych w komitetach subskrypcyjnych prowizyi od wpłaconych przedwcześnie rat na akcye i z zamiany zagranicznych pieniędzy na marki . . .	„	6343,63
	Razem . .	Mrk.	31970,17
5.	Wypłacone prowizye agentom i koszta prowizyjne wynikłe ze subskrypcyi akcyi	„	5181,16
	Pozostało na czysto zysku z prowizyi . .	Mrk.	26789,01

H. Rachunek depozytów.

Dnia 1 Lipca 1891 mieliśmy depozytów na	M.	38526,34
W ciągu roku zdeponowano u nas	„	51340,40
Suma	M.	89866,74
dto. dto. wypłaciliśmy depozytów	„	69364,85
Dnia 30 Czerwca br. mieliśmy depozytów na	M.	20501,89

I. Rachunek funduszu rezerwowego.

Zwyczajny fundusz rezerwowy wynosił dnia 1. Lipca 1891	M.	10072,23
W ciągu roku wpłynęło z kadukowanych wpłat na akcye	„	3293,90
dto. z prywatnego daru	„	350,—
Suma	M.	13716,13
Ze zysków bieżącego roku przypada do funduszu rezerwowego 5% podług § 14 ustaw Banku Ziemskiego	„	3229,28
Zwyczajny fundusz rezerwowy wynosił przeto dnia 1 Lipca br.	M.	16945,41
Nadzwyczajny fundusz rezerwowy wynosił dnia 1 Lipca 1891	„	7992,40
Przypada ze zysków tegorocznych	„	4800,—
Nie licząc odstawionych do zysków przyszłorocznych . . . . . . M. 1,356,—		
wynosi suma rezerw Banku Ziemskiego pr. 1 Lipca 1892	M.	29737,81

K. Podział zysków.

Pomimo wpłaty całego kapitału, który wyższej sumy wymaga na dywidendę, i pomimo obniżenia stopy prowizyjnéj, zysk nasz i w tym roku pozwala na rozdzielenie dywidendy 4%, jak w poprzednich latach, czyli 40 M. od każdéj akcyi. Podług specyalnego rachunku zysków i strat zyski do podziału wynoszą p. 30. Czerwca b. r. . . . . M. 64585.28

Odpowiednio do § 14 ustaw Banku Ziemskiego proponujemy następujący podział zysków:

1. Do funduszu rezerwowego 5%	M. 3229,28	
2. Na 3% dywidendy od całego kapitału zakładowego M. 1,200,000	„ 36000,—	„ 39229,28
Pozostaje		M. 25356,—
3. Do przeniesienia na zyski przyszłego roku dla wyrównania rachunku		„ 1356.—
Reszta zysków		M. 24000,—

dzieli się, jak następuje:

4. 50% na superdywidendę, jako czwarty procent od M. 1,200,000	M. 12000,—
5. 20% do funduszu rezerwowego nadzwyczajnego .	„ 4800,—
6. 30% na tantyemę dla Rady Nadzorczéj i Dyrekcyi	„ 7200,—
Razem jak wyżéj	M. 24000,—

I. Obrót ogólny w roku obrachunkowym 1891/92.

RACHUNEK.	SUMY OBROTOWE:				SALDO:			
	DEBET.		CREDIT.		DEBET.		CREDIT.	
Kapitału Zakładowego			50 000	—			50 000	—
Akcyi II. Em.	3 293	90	1 153 293	90			1 150 000	—
Funduszu Rezerwowego			13 716	13			13 716	13
dto. dto. Nadzwycz. .			7 992	40			7 992	40
Efektów	385 623	10	215 245	80	170 377	30		
Hipotek	713 992	45	142 961	65	571 030	80		
Depozytów	69 364	85	89 866	74			20 501	89
Parcelacyi	1 497 455	41	1 166 902	84	394 439	63	63 887	06
Osadników	671 985	—	154 870	06	517 114	94		
Różnych Debitorów i Kredytorów . .	1 745 028	16	2 027 281	56	65 232	52	347 485	92
Dywidendy p. 1887/88	50	—	50	—				
Dywidendy p. 1889/90	14 370	39	18 239	75			3 869	36
Dywidendy p. 1890/91	26 295	06	40 786	72			14 491	66
Procentów	4 328	75	61 558	30			57 229	55
Prowizyi	5 181	16	31 970	17			26 789	01
Ruchomości	2 321	91			2 321	91		
Kosztów Handl.	23 303	03	767	65	22 535	38		
Zysku p. 1890/91	56 881	26	56 881	26				
Tantyemy dto.	6 118	—	6 118	—				
Zysków i Strat p. 1891/92			3 053	80			3 053	80
Kasy.	1 375 723	87	1 359 759	57	159 64	30		
Mrk.	6 601 316	30	6 601 316	30	1 759 016	78	1 759 016	78

II. Rachunek Zysków i Strat

za rok obrachunkowy od 1. Lipca 1891 do 30. Czerwca 1892.

WINIEN. MA.

	M.	₰		M.	₰
Do Rachunku Kosztów Handlowych	22 535	38	Przeniesiony zysk z r. 1890/91 . .	3 053	80
„ „ Ruchomości . . .			Z Rachunku Efektów	280	50
10% na umorzenie .	232	20	„ Prowizyi	26 789	01
Saldo czyli **czysty zysk** do podziału	64 585	28	„ Procentów	57 229	55
Mrk.	87 352	86	Mrk.	87 352	86

III. Bilans z dnia 30. Czerwca 1892.

Stan czynny. | Stan bierny.

Stan czynny				Stan bierny			
Rachunek Kasy	M.	15 964	30	Rachunek Kapitału Zakładowego	M.	50 000	—
„ Hipotek	„	571 030	80	„ Akcyi II Emisyi	„	1150 000	—
„ Efektów	„	170 657	80	„ Depozytów	„	20 501	89
„ Parcelacyi	„	394 439	63	„ Parcelacyi	„	63 887	06
„ Osadników	„	517 114	94	„ Funduszu Rezerwowego	„	13 716	13
„ Różnych: Debitorzy	„	65 232	52	„ Funduszu Rezerwowego nadzwycz.	„	7 992	40
„ Ruchomości	„	2 089	71	„ Różnych: Kredytorzy	„	347 485	92
				„ Dywidendy p. 1889/90	„	3 869	36
				„ Dywidendy p. 1890/91	„	14 491	66
				„ Zysku z r. 1891/92	„	64 585	28
	Mrk.	1736 529	70		Mrk.	1736 529	70

Poznań, dnia 30. Czerwca 1892.

DYREKCYA.

Al. Chrzanowski. Dr. Kalkstein.

Powyższe rachunki roczne potwierdzamy.
Poznań, dnia 10. Sierpnia 1892.

Rada Nadzorcza.

St. Żółtowski,
przewodniczący.

Zgodność z księgami Banku poświadczamy:
Poznań, dnia 7. Sierpnia 1892.

Komisya Rewizyjna.

D. Oberfelt. Dr. Łebiński.